AFGHAN GERMAN ONLINE
http://www.afghan-german.com
http://www.afghan-german.de

افغان جرمن آنلاین

پوهندوی آصف بهاند ۲۰۱۲/۰۴/۱۹

پردی چاپیريال او له کوچنیانو سره د چلند مسأله

پلاريې هيروي

دريمه برخه

يوه کاردسرته رسولوله پاره، د يوې هيلي دپوره کيدو له پاره ميندې او پلرونه ډير ځلي غوا‌ړي کوچنيان ترفشارلاندې ونيسي، انتقاد پرې وکړي اوخپل پروګرام پرې عملي کړي. هلته په افغانستان کې بيا خبره د انتقاد له بريد نه هم اوښتې، تربښکنځلو، او وهلوټکولو پورې رسيدلې ده؛ آن تردې چې ما په خپله داسې ماشومان ليدلي چې د دغو وهلو ټکولو په پايله کې معيوب شوي هم دي. دا ټيپ ميندې او پلرونه فکرکوي چې دا ډول چلند د ماشوم د اصلاح له پاره ښه لاره ده خوپه دې سوچ نه کوي چې د« ...ډب نه وي، ادب نه وي...» زمانه اوس پای ته رسيدلې ده او ...

که مشران دوهلوټکولو، ښکنځلواو تند انتقاد پرځای د ښه چلند او نرم برخورد لاره غوره کړي، ښه به وي. مثلآ: د امر پرځای هيله وکړي. لکه: مور. بايد ماشوم ته ونه وايو چې (دا کار بايد دغسې وکړې.) که د دې پرځای په نرمه ژبه ورته وويل شي: بچيه! که دا کار داسې نه، دغسې وشي ښه به وي.

توهين، ښکنځل، تند انتقاد او ډير فشار دماشوم روح او شخصيت په بله بيايي. توهين او تند انتقاد چې سره يوځای شي، د هرچا، په تيره د ماشوم شخصيت وژني، داسې يې ځای پرځای دروي چې بيايي وړاندې تګ يا ستونزمن وي او يا نا شونی. کوچنيان بايد دلويانو له عينکوونه ليدل شي، لويان بايد ماشومان په خپله تله کې ونه تلي، هغوی خپل همځولي ونه ګڼي او لوړې هيلې ورنه ونه لري؛ ځکه هغوی خپله وړه دنياګۍ لري. د لويانو دنده داده چې ماشومانوته په ډيره مهربانۍ او مينه لارښوونه وکړي او دهغوی اعتماد او پاملرنه ځان ته واړوي، نه دا چې دهغوی بې اعتمادي او کرکه راوپاروي. ميندې او پلرونه بايد په ډيرهنرمندانه ډول له خپلواولادونو سره اړيکې ټينګې کړي اولارښوونه يې وکړي. انتقاد، وهل، توهين، ګيله او زشت برخورد، اصلا پايله نه لري. د دغوستونزو دحل له پاره د نورولارو ترڅنګ د حل يوه لاره او ښه تجربه د نامتو امريکايي ليکوال ډبليو ليوينګستون لارند د يومشهورليک بيا بيا لوستل دي. د دې ليک نوم دی (پلار يې هيروي). دا ليک د نړۍ په اکثرو ژبو ژباړل شوی دی. زه دا ليک د نامتو ليکوال ديل کارنګي له (آئين دوست يابي) نومي کتاب څخه راژباړم.

د ډيروميندواو پلرونوتجربو ښوولې ده چې د دې ليک له لوستلونه وروسته، له ماشوم سره د دوی په چلند کې جوت توپيرراغلی دی. انسان کولای شي د تهديد له لارې ماشوم يوکارته اړباسي، خو داکار ناوړې پايلې لري. په ليک کې پلارله ماشوم سره غږيږي، دا سې لکه چارلي چاپلين، چې د لندن له کوڅو څخه خپلې لور ژرالدينې ته يوليک ليکلی و. په ليک کې چاپلين داسې انساني عواطف په نښه کړي وو، چې بيا د نړۍ د ټولو پيغلوله پاره سرمشق شواو د نړۍ په اکثرو ژبو وژباړل شو؛ خوپه دې ليک (پلار يې هيروي) کې به وګورئ چې پلار څنګه له ماشوم سره چلند کوي، چې بايد ويې نه کړي او له کوم چلند نه بايد کار واخلي . زمور.هنرپه دې کې دی چې دنيک برخورد او صميميت له لارې کوچني ته سمه لارښوونه وکړو. دلته به ديوه پلار منفي چلند او پښيماني وګورو. هيله ده چې مور.هم (يو څه را ښه شو)، د نوي عصرنو يوغوښتنوته غاړه کير.دو او په خپل چلند کې جوت توپيرراولو. داهم ليک:

زويکه غور. کير.ده:

دا ټول هغه وخت درته وايم چې ته ويده يې. خيره دې ګونځې غوندې ښکاري او پرخولې شوي تندي باندې دې د زرينو ويښتانو يوه کړۍ نښتې ده. په غلا دې د خوب کوټې ته راغلی يم.
همدا څوشيبې مخکې مې چې په کتابتون کې ورځپاڼه لوستله، د پښيمانۍ يوغريوپسې واخيستم او دخپلوګناهونو له پوهيدوسره سم دې دکټ څنګ ته راغلم.
زويکيه!
شته دي داسې شيان چې دهغو په باب ما فکر کړی دی. ما له تاسره بد چلند کړی دی. ښونځي ته د تګ له پاره دې چې کالي اغوستل، درباندې په قهرشوم، هغه هم ددې له پاره چې مخ دې د مينځلو پرځای، په لمده ټوټه پاک کړ. بيا مې

افغان جرمن آنلاين تاسو په درنـښت همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور. سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادښت: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

وښکنځلې، په دې خاطرچې بوټان دې نه وو پاک کړي. کله چې دې خپل شيان پرغولي وغورځول، په قهرمې دربانې چغې کړې.
د سبا ناري پرمهال مې هم ستا دکارونو نيمګړتياوې پيدا کړې. تا هرڅه تويول، خوله دې له ډوډۍ ډکه کړې وه، دواړه ځنګلې دې په ميزلګولې وې، پرخپلې ډوډۍ باندې دې ډيرکوچ وسولول، او کله چې ته د خپلو لوبو پرلوري تللې، زه روان وم چې ريل ګاډي ته ورسيږم، تا راته لاس وښوراوه او په لوړآوازدې وويل:
پلاره خدای په امان. ما دې په تريوتندي په ځواب کې وويل: ځان مه غونجوه.

بيا دا پيښې ترلمر پريواته روني وې. کله چې دواټ بل پلوکې وم، څارنه مې دې وکړه چې په ګونډوشوی وې او مرمري تيږو سره دې لوبې کولې، جورابې دې سورۍ شوې وې، د همځولو انډيوالانومخ کې مې سپک کړې، زه روان شوم او ته مې اړيستلې چې کورته راپسې راشې. جورابې دې قيمتي وې او که خپله دې له بازار نه اخيستلای، نوحتمأ به دې دهغوښه ساتنه کړې وای. ته خپله فکروکړه زويه، چې سړی پلاروي او دا ډول فکرونه وردوڅارشي.
په ياد دې دي چې لږوروسته بيا کتابتون کې دورځپاڼې په لوستلو بوخت وم، چې ته زړه نا زړه او لږخوابدی راغلې؟ کله مې چې لږ ورځپانه ټيټه کړه او دورځپاڼې له کنډونه مې وليدې، نو ښکاره وه چې زما د حوصلې جام ستا دبې وخته راتګ په خاطرډک شوی و. ستا په زړه کې څه تيرشوول او د وره په خوله کې دې پښه ونيوله، زه وډونګيدم:
«دشپې په دې وخت کې څه غواړې ؟»

تا هيڅ ونه ويل، خو ديوتوپاني يرغل په څيردې رامنډې کړې، لاسونه دې زما دغاړې اميل کړل، ښکل دې کړم. زه دې په خپلوښکلولاسونوپه مينې اوعاطفې سره ټينګ په غيږکې ونيولم. دا عاطفه خدای ستا په زړه کې داسې غوړولې وه؛ چې غفلت او نا پوهي يې هم نه شي هيرولای. که کتل مې بيا تللی وې او دپښوڅپهاری دې د زينوله خوا اوريدل کيده.
ښه زويکه!
لږځنډ نه و وتلی چې ورځپانه مې له لاسه وښويده او يوزوورونکی ډار رادوڅار اوراباندې حاکم شو. زما عادتونو له ما سره څه وکړل؟
په وړو وړو څيزونو دانتقاد عادت،
دسر زنش او ښکنځلو عادت،
تاته دا زما ډالۍ وه چې ماشوم وې. دا کارونه د دې له پاره نه ووچې ته راته ګران نه وې؛ دا ددې په خاطرووچې ما له يوماشوم نه له حد نه زيات څه غوښتل. زه لګيا وم ته مې دخپل منګ(سن) په متر اندازه کولې.
ستا په شخصيت کې ښه، نازنين، ښکلي او حقيقي شيان زښته ډير وو. ستا وړوکی زړه لکه ښکلي سهارغوندې و، چې د لوړوغرولة پاسه سرراجګوي، او دادې په خپل ذاتي حرکت سره وښودل. تا نن شپه د مخه ښې له پاره رامنډې کړې او ښکل دې کړم. زويکه نن شپه نور هيڅ ارزښت نه لري، زه په تياره کې ستا کوټې ته راغلی يم او په زوړند سردې دکټ په څنګ کې په ګونډو شوی يم، دا يوه عاجزانه تلافي ده. پوهيږم که دا ټول مې په ويښتيا کې درته ويلی وای، پام دې نه ورته کيده؛ خوسرله سبانه به زه يو ريښتينی پلار اوسم، تاسره به صميمی اوسم. کله چې زوريدې، زوريږم به، کله چې خاندې، خاندم به. کله چې وغواړم د بې حوصله ګۍ په خاطرڅه ووايم، ژبه به مې په غاښ کړم او لکه يو ديني عبادت به هرکله له ځان سره دا بيا بيا ووايم: (هغه يوازې يو ماشوم دی، يوښکلی ماشوم.)

خواشينی يم چې ته مې يونارينه انګيرلی وې. اوس دې ګورم چې ستړی ستومانه په کټ کې ويده يې، پوهيږم چې تر اوسه پورې هغه نوې زيږيدلي ماشوم ته پاتې کيږې، چې پرون يې د مور په غيږکې سردهغې پراوږوايښی و. پوهيږم چې ډيرمې غوښتل ډير زيات.

پای

افغان جرمن آنلاين په درښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادښت: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ